Број 268. У Новом Саду, у среду 3. (16.) децембра 1908. Година XLIII

»Застава« излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а на стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА у РУМИ

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација »Заставе« налазе се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Прави се луд.

Деси се више пута, да неко дође у неприлику. Учини тако штогод, што није требало учинити, каже или напише нешто, што није требало казати или написати. И онда место да се брани, лепо, као што раде и други људи, па да каже: Ето, шта ћете, људи смо, погрешио сам, није се тако требало учинити, казати или написати, он место свега тога приповеда. Приповеда после тих својих погрешака, како је добро мислио, но није му посао испао за руком, или вели, да није ништа мислио, него тек онако, тако му се свидило, да учини, каже или напише, или чак приповеда, како је он тим својим послом, говором или писањем хтео да другога кога натоциља и намагари.

Кад се неко служи изговорити такве нарави, онда се за њега вели, ако већ није луд, да се такав прави.

А у том, горе описаном, срећном положају, налази се самосталски „Србобран“ И особито се у њему учврстио уводним чланком од прошасте суботе.

Онима, који прате рад хрватско-српске коалиције познато је писање „Обзорово“ из последњих дана, где је тај коалициони лист заступао мишљење, да са владом бана Рауха треба тражити некаквога додира и споразума. „Обзор“, како га је бог дао паметног, свевидећег и свезнајућег, дознао је од некуд, да је владар зажелио од бана Рауха, да у Хрватској и Славонији дође једанпута до нормалних прилика, а с друге стране опет дознао је исти тај „Обзор“, да бан Раух неће тако брзо отићи у пензију, како је „Обзор“ са својом памећу, свевидовитошћу и т. д до тада прорицао.

И какво чудо, што је лист, горе речених својстава, потражио одмах додира и споразума са баном, коме је обећана дуга владавина. И који је осим тога упућен на споразум са саборском већином.

„Обзор“ је најозбиљније писао и захтевао сазивање сабора Хрватске и Славоније као преку потребу И, што је с тим у свези, тражио је споразум са владом бана Рауха, а као темељ преговарања и споразума с баном имала је бити изборна реформа са општим и једнаким гласањем, коју захтева сав народ и све странке у Хрватској и Славонији. „Обзор“ се није обазирао на то, што је изборна реформа могла увек послужити хрватско-српској коалицији као темељ преговарања и споразумевања с киме год на свету, — он је само уверавао, како се данас осећа потреба целога народа за општим и једнаким правом гласа и употребио је то, да се приближи бану Рауху. У један мах били су с тим „Обзоровим“ писањем споразумни и неки други листови хрватско-српске коалиције, али само у један мах. Јер одмах сутра дан прогласили су „Обзорово“ писање за само његово мишљење, рекли су, да „Обзор нема странке у хрватско-српској коалицији, и да „Обзор“ у опће није коалициони лист, а неки су га и жестоко нападали, што је тражио споразум са баном Раухом.

У тој коалиционштини заузео је самосталски „Србобран“ посебно место Он је у уводном чланку од суботе написао, да „Обзор“ није ништа озбиљно мислио са својим писањем, он је само хтео да искуша бана Рауха, да види, је ли спреман на споразуман рад са хрватско српском коалицијом. И пошто су листови бана Рауха изјавили, да је бан уз неке увете заиста спреман на савез с коалицијом, „Србобран“ вели, да је тиме насањкан бан и његова влада, да су, како то он вели, „насјели“ писању „Обзорову“.

Овако неозбиљно и детињасто кадар је само „Србобран“ да напише.

„Обзор“ је заиста хтео да се споразуме са баном Раухом, а с њиме су у један мах били за то и други коалициони листови. И само ради тога, што је бан Раух стављао крупне увете за споразум, одустала је од њега хрватско-српска коалиција Међутим мало попуштања с једне и с друге стране и пакт ће бити учињен.

Зашто „Србобран“ пориче, да се је радило о споразуму, зашто се прави луд и говори, да је „Обзор“ хтео оно, што „Обзор“ у истину није хтео ми не можемо да докучимо.

Читали смо у историји (учитељици живота), да је било случајева где се поједини одговори људи правили луди, да спасу тиме своју земљу, али код „Србобрана“ још се није десио случај, да својом лудошћу користи кадгод којој доброј ствари Ни у овом случају није му тај душевни стадиј помогао, јер „Обзор“ и даље пише и уверава своје читаоце о корисности свога мишљења, а у хрватско српској коалицији увек је било и имаде људи, да су спремни да се послуже оним преговорима и споразумима, којима „Обзор“ утире пут.

Нови Сад, 3. новембра.

Избор варошких представника. Јуче у уторак био је у Новом Саду избор једне половине варошких представника У III. IV. и V. четврти, где су Срби у већини, гласало се једино на листу српске народне радикалне странке, јер се противници њени нису ни упуштали у избор. Изабрани су ови: Милан Ћирић прота, Лазар Балаш, Сима Машић, Марко Вилић, Влада Мацедонић, Коста Брадваровић и Веселин Летић. — У оба друга изборна среза где су несрби у претежној већини било је јаке борбе, нарочито у II. изборном срезу. Ту је било више листа и на седам упражњених места 23 кандидата. Поцепаност је била врло велика. У II. изборном срезу иставили су били и социјалисте своје кандидате, но и међу овима самим било је поцепаности јер су брисали своје званичне кандидате и писали друге. Имали су свега 12 гласова, но кандидат њихов, који је имао највише гласова, а то је др. Милош Крно добио је само 8 гласова. Остали још мање. У I изборном срезу победила је листа мађарске независне странка у целини. Изабрани су: Фрања Ловрековић, Јосиф Лудвиг, Антал Иршаи, Фрања Брук, Јосиф Гал, Јосиф Гајзлер, Паул Керестељ и Стеван Винкле. — У II. изборном срезу победила је такођер мађарска независна странка, осим једног и то др. Ото Кенигштетлера. Осим њега изабрани су још Арпад Бала, др. Нандор Лустиг, Јојарт ст. Лудвиг Сабо, Хуго

ПОДЛИСТАК.

† ПАЈА БАРИШИЋ

надшумарник — управник Петроварадинске имовне општине

И њега нам нестаде и то баш у доба, кад нам је таких много требало, а има их мало!

У доба, кад су људи све ређи, изгубисмо с њиме ретка човека; у доба, где је родољубље и сувише често разметљива фраза у плашт себичних побуда, изгубисмо ето скромна, несебична, истинскога родољуба; у доба, кад са образованошћу и ученошћу иде упоредо сујета и уображеност, изгубисмо смерна трудбеника, коме је било мало премицању знању, а племенитост његова срца и мишљења доказивала је свагда истинску примену опсежнога образовања; у доба бирократске надутости према нижем, а ропског пузања према вишем, изгубисмо чиновника на високу положају, који је према вишима чувао свој понос, а према нижима био искрен демократа.

Мало их је родила мајка, који ваљају и друштву и српству као покојни Паја Баришић! По струци је био шумар. Уложио је у свој посао много бриге и труда, али та грана економије не да обично прилике ономе, који се њом бави, да види и ужива плодове свога рада То тек уживају унучад. Али баш та околност и даје најлепшу сведоџбу ономе ко се тим бави, јер — као што је пок Баришић говорио — *ако имамо права да трошимо шуму што нам засадише наши стари, дужност нам је, да и сами оставимо својој унучади.*

Колико вреди економија у друштву то знамо сви, али поред ратарства најглавније је у економији шумарство, јер се шумарство не брине само о шумској сечи него и о подизању шуме, те тако та грана економије подиже не само трговину него сточарство па и занате, а у највећој мери помаже и народно здравље. И то ко зна, може тек достојно оценити рад таких људи, као што је био пок. Паја Баришић. Он је био шумар и то учени шумар, коме рад није био само обична администрација, него је имао и иницијативе. Ту се баш и огледао његов бистри ум, његово богато знање и његова добра воља. И тај рад, то је био плод правог и истинског родољуба, јер тим радом подигнуто је и осигурано народно благостање у оном делу равнога Срема, који је скоро саевим настањен српским народом, у оном дакле делу, којим је некада владала војничка управа.

Кад је развојачена Војна Крајина, уступљено је тамошњем народу врло много државних добара „на културне цељи“ т ј, да се приход употреби на прављење путева и железница, на каналисање, регулисање река, дизање насипа, подизање школа, а поред свега тога, давање довољне количине дрва не само за огрев него и за грађу.

Огромни иметак петроварадинске имовне општине давао је довољно прихода за тај посао, али сваки иметак, па ма колики да је, он се троши. Само рационално кад се ради, онда иметак не само да не пропада него поред тога, што се троши ипак се и множи.

Тако да се чува и очува, а уједно и да послужи намењеној цељи, бринуо се Паја Баришић Он је своју задаћу, савесно схватио и часно испунио. Од његова благотворног рада данас се већ предвиђају а доцније ће се видети плодови.

Имовне општине су заједнаце тога шумског иметка, удешене по образцу рускога „Земства.“ Скупштине имовне општине дају прилике појединим одборницима да се побрину за материјални бољитак свога краја, али уједно дају прилике и образованим економима — шумарима — да у облику разних реферата и стручних предлога не само послуже као административни органи, него и као стручни учитељи. И ту је био на свом месту као ретко ко, пок. Паја Баришић.

Ми, који смо имали прилике да читамо и слушамо његове разложне реферате и да му слушамо мудре и смишљене разговоре, имали смо шта и научити, али смо се могли уверити, не само о општем образовању и стручном знању, него и о истинитом и искреном родољубљу, коме је подлога била -- економија.

Осећао је воље и за књижевни рад и радио је врло много, пишући нарочито стручне чланке у нашим политичким и страним стручним листовима а један део свога рада посветио је задру-

Молнар и Ђорђе Варга. — За ове изборе велико је интересовање било и свет је чекао од касно у вече, да чује исход избора.

Анексија Босне и Херцеговине и независна Бугарска.

Преговори између Аустроугарске и Турске

Из Цариграда потврђују вест, да је турска влада дуго расправљала о понуди Аустроугарске, да у име одштете за анексију Босне и Херцеговине даде Турској два милиона фуната односно педесет милиона круна. Турска је влада ту понуду одбила као врло малу. Није се много осврталa ни на другу понуду, да ће Аустро Угарска потпомоћи градњу митровачке железнице. И турска влада каже, да се у том питању слаже са јавним мнењем Турске, да та железница не би донела Турској никакве веће користи

Бојкот аустријске робе.

Из Цариграда јављају, да је Хилми паша одономад пуна два сата покушавао удружење бојкота да придобије, да се окане бојкотирања аустријске робе. Хилми паши није то пошло за руком. Удружење бојкота изјавило је, да ће одустати од тога, тек ако дође до споразума и потпише се уговор између Турске и Аустроугарске гледе анексије Босне и Херцеговине.

На смрт осуђени војници.

„Мађарорсаг“ доноси по једној лондонској вести, како се пронела вест, да су у Босанском Броду више аустријских и угарских војника на смрт осуђени због побуне. Осим тога да су на смрт осуђени још и петнајест Срба Босанаца.

Турски сабор.

Како из Цариграда јављају, све је удешено за отварање турског сабора, а то ће бити сутра у четвртак. Вели се, да ће сабор одмах одгођен бити на десет дана, јер још нису сви избори посланика обављени. — Енглески посланик у Цариграду предаће турском сабору поздравно писмо потписано од енглеског министра председника Аскита, министра спољних послова Греја, па Балфура и 350 чланова енглеског сабора. — У турским посланичким круговима много се претреса питање, да ли султан да се у сабору закуне на устав. Више улема заступа мишљење, да султан није на то обвезан, јер је већ једном положио заклетву на устав пред Шеик-ул-исламом. Но како хришћански посланици па и Младотурци траже да положи султан заклетву на устав и у сабору, то је поново сазвата конференција, да ту ствар коначно реши.

Питање Крита

Из Париза јављају, да је француска влада учинила кораке код великих сила, да се у програм конференције великих сила уврсти и питање присаједињења Крита Грчкој.

Оружање Турске.

Из Цариграда јављају, како се турска влада пре извесног времена обратила била молбом енглеској влади, да јој даде једног свог вишег маринског официра, да преустроји турску флоту. Енглеска је влада сада одредила свог контра-адмирала Гамбла, да две године служи у турској војсци и за то време потпуно преустроји турску марину.

Повратак Новаковићев.

Из Цариграда јављају, да се изасланик Србије, Новаковић, после дужег бављења и саветовања са турском владом вратио у понедељак у Србију.

Политички преглед.

Из угарског сабора. Последње седнице посланичке куће угарског сабора биле су врло занимљиве. У оквиру расправе финансијског закона претресана су многа друга врло важна питања. Ова питања изнео је за површину бивши министар правде Полоњи. Својим говором подстакао је узрујаност која је тињала међу мађарским политичарима, те су и министар-председник Векерле и министар Апоњи морали да говоре. Ови се трудили, да утишају узрујаност, но то им је слабо пошло за руком. Узрујаност међу мађарским политичарима није изазвао Полоњи својим говором, те је већ било због неизвесности положаја, нејасних, тамних изгледа у погледу многих политичких питања, а ту неизвесност, нејасност нису могли да разбију својим говорима. Ту је питање независне угарске банке, питање Босне и Херцеговине, питање стапања мађарских странака Мађарска независњачка странка, најмногобројнија у угарском сабору, откако је у коалицији са уставном и пучком странком дошла на власт морала је многа да попушта, морала је да пристане на повишење квоте, на Андрашијев изборни закон, па и на анексију Босне и Херцеговине а била је најжешћи противник и окупације а није могла да испуни ниједно своје обећање. Тиме је почела губити углед у мађарском народу и као оно утопљеник грчевито се хвата још једино за угарску независну банку, да покаже народу е е бар нешто извојевала Па и то једино врло је још неизвесно. Та неизвесност изазива ону узрујаност. Због ње није могла независњачка странка да се загреје ни јучерашњим Апоњијевим говором, те је Апоњи отворено говорио о „сумњивом потпомагању“. — Донели смо већ извештај о првом Полоњијевом говору и говору министра председника Векерла. У јучерашњој седници говорио је поново Полоњи и побијао Векерла. Рекао је, да наводи Векерлови толико нису истинити, да чак ни обратно од оног што је рекао није истина. И да министар председник није тек данас изгубио право, да буде над другима морални судија. Иначе је он, Полоњи, говорио зато, да спречи тако спајање мађарских странака, које би хтело да искључи питање самосталне угарске банке Опширно је поново говорио, како се образовала данашња влада Говорио је и о изборном праву и како приликом образовања садање владе није било ни речи о плуралитету, него напротив влада се обвезала, да ће нови изборни закон створити на основу демократских начела. Плуралитет тек не одговара демократским начелима! И према томе влада није испунила своју обвезу. По уговору склопљеном са владарем чланови владе могу бити само људи, који стоје на основи општег изборног права. Кад гроф Андраши није присталица т га права, зашто са примио министарске столице? Поново је говорио о анексији Босне и Херцеговине. Значајно је што баш под независњачком странком хоће да се заваде са балканским државама, а овамо баш знатни политичари те странке били су против окупације тих покрајина. — Министар председник Векерле оптуживао га је да он држи са непријатељима. Угарска има само једног непријатеља, а тај је: идеја јединствене монархије. С тим непријатељем не може никад држати, па зато је и противан могућем рату са пријатељском Турском ради стварања једног „Рајхсланда“ Због анексије прете нам многе штете и он би радије коначно уступио Аустрији Далмацију, него да једно мађарско земљиште постане „Рајхсландом“. — После Полоњија узео је реч министар Апоњи. У првом реду говорио је о анексији Босне и Херцеговине. Тврдио је, да док је ова влада не треба нико да се боји, да ће Аустрија окупираним покрајинама управљати као „Рајхсландом“ и да ће их утеловити у јединствену монархију. Говорио је и о уговору садање владе са краљем. Жали, што је Полоњи тај уговор изнео пред сабор, јер он не спада овамо. Изјавио је, да не може бити говора о томе, да је Андраши у погледу изборног закона прекршио своју бвезу, јер је краљ претходно пристао, да се Андрашијев предлог поднесе сабору. Говорећи о питању банке изјавио је, да је влада склопила поравнање са Аустријом тако, да су независњачкој странци одрешене руке, да оствари економску независност по својим начелима. Влада неће у погледу питања банке учинити оно, што су пређашње владе чиниле у питању царине. Сматра, да је неумесно тражити, да се влада сада изјављује у томе пита

гарству. Свој теоријски економски рад почео је још у Милетићевој „Застави“ радио у (Гласу Народа“ и у „Србобрану“ пок. Паје Јовановића, који је у данима тешке борбе и незгоде писао „свом милом имењаку“ да „цилитне својим оштрим пером и да даде „Србобрану“ животне снаге“, а и у другим среским листовима.

Осим тога писао је он о нашим привредним приликама и у хрватске, чешке, немачке и француске новине Париски „L' echo forestier“ донео је многи чланак из пера Паје Баришића.

Учествовао је и у политичком и у автономном раду нашега народа Богати дарови од петроварад. имовне општине разним српским православним црквама а нарочито митровачкој, већим делом потекоше по његову предлогу. Он је дакле показао, да човек може своје родољубље развити на сваком пољу и да нема те силе, која може родољубу стати на пут да чини народу свом добра, па ма он био и чиновник.

По знању спреман, у служби тачан, а по карактеру светао, живео је Паја Баришић, борио се у борби за опстанак и конац свога живота завршио је као прави човек, јер је као човек испунио свој задатак на земљи: из своје **једне** куће створио је **нове четири** српске куће. И ту се одужио Српству и потпуно испунио задатак као човек.

*

Паја Баришић родио се у Лонџици у Славонији 1848. год. у старој српској поповској кући, која је поповала до оца му у више колена, још пре себе у ове крајеве. Д сељена је из Плавна у Далмација, а већ и карактеристичан изглед Баришићев издавао је његово Херцеговачко Порекло. а нарочито његов чист јужни говор, који није заборавио у школи ни у Срему, а није га искварио ни у канцеларији

Школу је учио у родном месту, грађанску у Градишци, а V. и VI. гимназијски разред у Новом Саду, у доба, када је у највећем јеку велики Милетић развио свој рад

Економске науке учио је у Крижевцима, а затим се усавршавао у Прагу и Клостернајбургу (код Беча). Две године касније одлучи, да се посвети шумарству те оде опет у Крижевце и за годину дана сврши све испите трогодишњег течаја.

Још није био ни готов, већ ги изабраше шумарем у Черевићу, откуда је после прешао у службу петроварадинске имовне општине.

Ступивши у службу почео је да остварује своје идеале, радио је стручно у свом послу, и научно, а нарочито се истиче његов рад, којим је у појединим селима док се бавио, давао правац народу, како да се одвикне од старинск г рада и почне да примењује новији начин.

Сам не би успео много. Ту је требало и помагача, нарочито је требало прилагодити и добити за нове идеје неуке ратаре, који тек збацише пушку са рамена. Ту је требало пробијати лед, јер уносећи нове идеје у народ, увек се налази на жестоку опозицију, а та опозиција престаје тек онда, кад се народ увери да је то добро и да му се таким новостима добро жели — а то је не само хтео, него и умео да покаже и народ да увери Паја Баришић

И кад се уверио, да му је Баришић искрен и одани пријатељ и родољуб, одликовао га је више пута: изашиљан је на разне изложбе, на научна путовања, а од тога је имовна општина петроварадинска имала огромне хасне Од како је Баришић уредио шумарско оделење на будимпештанској изложби (1884.) почињу странци да се интересују за наше шуме. Шумска индустрија и шумска трговина добија нова полета и она грађа, коју је наш непросвећени сељак немилице таманио у прошће, грађу и ограде, наилази прође као техничке дрво. У место грађе, коју је сељак добавио из шуме уведен је поклон у новцу, грађа се прода, сељак добије новац и купи грађу, али сувишак (који годишње иде у хиљаде) троши се сада у разне привредне и просветне цељи. И то је једно од дела покојног Паје Баришића.

Као и сваки човек, тако је и он имао непријатеља и то међу људима своје струке. Бивао је и денунциран и (у јавност је избило) у два маха могао је своје противнике сметати. Али: он се задовољио тим, што је доказао своју невиност, и у оба маха зауставио је истрагу. И кад је дошло доба, није се опирао, да му најжешћи противник доспе до вишега чина То је лепа и карактеристична црта његова и тим лепша, јер се тако шта не догађа и не виђа сваки дан.

њу, када би то могло служити и на штету остварења тог начела. Говор Апоњијев, као што смо већ навели, није био у стању, да умири ни саме чланове независњачке странке. — Занимљиво је и овај догађај, што се збио за време Апоњијева говора када је говорио о питању банке и великој одговорности независњачке странке на теме пољу Председник сабора Јулије Јуст довикнуо му је: И понећемо одговорност али не уступамо од угарске банке! Апоњи је после тога говорио о „сумњивом потпомагању“ и сви су држали да се то односи на Јуста. Ну Апоњи је доцније рекао, да се не односи на њега. Јуст је изјавио, да би иначе и он морао да говори.

ИЗВЕШТАЈ
о раду саборског одбора
од 24. нов. до 1. децембра.

(Свршетак).

Упућени су главни књиговођа народних фондова и управник манастирске штампарије, да сачине нацрт за правилник исте штампарије

Одлучено је, како да се воде књиге централне благајнице свих манастира; ревизор да удеси књиге Расписаће се стечај за место књиговође са платом од 3000 круна и станарином од 400 круна.

Рачуни патроната новосадске гимназије узети на знање, исто тако и промена у платама професора. Изаслати су протА Б. Поповић, главни књиговођа и др. Б Илић, да прегледа стање гимназијског фонда и све рачуне. Узета је на знање досадашња исплата субвенције. Ако патронат дозволи преглед рачуна, ставиће се и даље у течај. Послаће се на разјашњење примедбе на рачуне за 1906. и 1907., а одговор на примедбе за 1905. узет на знање.

Васа Пушибрк, управитељ и Ст. Милованов, професор, ослобођени од плаћања пристојбе у мировински фонд јер су прешли 30 година службовања.

Упућен је на исплату трошак за оправку прозора у вршачком епископском двору, а одбијена је молба за осигурање намештаја. Узет је на знање обрачун о дућанима у темишварском двору.

М. Максимовићевој дозвољено, да уплати мировинску пристојбу у року од три године.

Молба Б Борђошког, професора, о уређењу плате упућена Школском Савету, да поднесе предлог.

Изречено је, да се нова парница у ствари Трандафилкине закладе не може подићи, док Саборски Одбор не донесе нову одлуку на основу фишкаловог извештаја

Узета је на знање пријава патријархова, да је дао пуномоћ дру П. Јанковићу за парнице Трандафилкине закладе и у стварима ковиљског рита. — Примљен је предлог у погледу парница друге категорије за Трандафилкину закладу. Што се тиче ковиљског рита за време интеркалара донеће се одлука, кад фишкал поднесе извешће и предлог на овопредметни министарски отпис.

У ствари издавања Трандафилкине земље под закуп узет на знање фишкалов извештај Понуде нису примљене, а уговори се сматрају разрешенима Земља да се изда под закуп на јавној лицитацији. Закупнику ће се издати кауција кад земљу преда, те се види да су зграде у реду.

Ствар В Рошкулец Милитарски сматра се окончаном пошто се не може даље поступити. О томе да се извести Школски Савет.

Узет је на знање извештај у парници против закупника Цере, — Гроса; примљени су понуђених 750 круна за зграде, а мернику поверено, да начини план, какве нове зграде да се подигну на пустари Цери. На молбу Гросову установиће се висина закупне своте по списима, а вишак белеговине вратиће му се.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. децембра отварамо нову месечну претплату на „Застави“. Цена је на месец дана 2 круне 70 потура. Уједно учтиво умољавамо наше поштоване претплатнике којима крајем новембра истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец децембар обновити како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Измена Крете са Ципром.

Турски лист „Сабах“ доноси један арапски меморандум, кога је велики везир у недељу предао министарском савету. У том меморандуму предлажу Арапи, да Турска уступи Крету Енглеској, а да одње захтева као отштету енглеско острво Ципар (у Средоземном Мору). Ако буде Ципар у турској власти, онда је Турска осигурана, да ће и остали отоци турскога архипелага остати у њеном поседу. — Како се претпоставља, повод за овај арапски меморандум дали су сами Енглези.

Самоубијство једне девојке

У Бечу је једна девојка учинила недавно самоубијство, скочивши са трећега ката на улицу Било јој је двадесет година, а служила је као чиновник у једној банци На дан свога самоубијства дошла је у посао као обично и радила до пред подне, а онда је не казавши ником ништа отишла у једну споредну собу и бацила се на улицу. У падању дотакла се хаљинама једнога чиновника, који је служио у истој банци и који је баш у онај час излазио из банке. Док је дошло друштво за спасавање, она је већ издахнула. Та девојка била је особито лепа и служила је више година у споменутој банци, где јој је био и отац и две сестре. — Никоме није познато, који су јади у смрт одагнали. Пре свога несретног корака послала је на пошту два писма.

Тајанствена смрт.

На врло тајанствен начин умро је недавно у Букурешту (у Румунској) сенатор и универзитетски професор Кантиле. У његовој вили, где је живио у друштву са једном младом госпођом наједанпут му је позлило. Дан иза тога примила је област вест о његовој смрти. Испоставило се после укопа Кантилеовог, да је из његовог стана нестало драгоцених папира и новаца до близу милион круна. А осим тога пронашло се, да је покојникова смрт објављена 24 сата касније. Држи се, да га је отровала млада госпођа, с којом је живио а онда су њени „пријатељи“ провалили у стан и мало га опљачкали.

Заразне болести мачке и пса

У опште је позната чињеница, да наше домаће животиње често пате од болести, које су веома опасне по човечје здравље. У домаће животиње убрајају се на првом месту мачка и пас. Обоје се налазе при сваком газдинству, особито на селу, и уживају велику љубав код великих и малих, старијих и млађих Нарочито важе као дечје друштво у игри; па и одраслима су често драго друштво и пратиоци Уз то, жив тињама се, разуме се, указује милошта због које човек с њима дође у тако близак додир да се пренос болести оболеле животиње на човека разуме по себи. У болести које се са животиње преносе на човека, узимамо, на првом месту, шугу. То је сићушан паразит, који се угнезди у кожу и произведе оспицу, која има за последицу опадање косе. По опадању длаке, може се, дакле познати шуга и чувати се од заразе тиме, што би се избегавао додир са оболелом животињом То, на жалост, важи само за већ развијену шугу: у почетку развитка она се не примећује, те је лако могућна прилепчивост Последице заразе испољују се такође кожним оспицама Друга, много опаснија животињска болест јесте други мање познат паразит. Он се улеже у жлезде за лучење масти и трепавице, и ту производи разна запаљења. У најтајније животињске болести спада псећа ојађелица. Ова пљосната глиста станује у псећем цреву и човек не може да зна да ли му пас болује од овог паразита или не У осталом ова се болест брзо простире међу псима и то нарочито с тога, што пси њуше једно другом траг. На тај начин јаја ојађелице доспеју до псеће губице, а одатле не само у пасје тело него и у човеково, јер људи махом допуштају, да им пси лижу и њуше руку, коју ускоро потом доводе у додир с устима! Ако тако доспеју јаја, псеће ојађелице у човеково тело, то из њих постаје мехураста бобица, која је названа echinococcous. Овај се паразит необично шири као гнојница безоблична, понајчешће у црној и белој џигерици, али долази и у друге делове тела, па и у мозак. Противу ове болести, у последњем случају, треба потражити једини спас у операцији, у другом случају наступа тешко оболење па и смрт

Брзојави „Застави“

Стигли 3. децембра.

Угарски сабор.

Будимпешта. После предатих списа председник Јуст рекао је, како је мађарски народ увек ириањао за устав и био готов за њега да жртвује и живот Са искреним одушевљењем и радости може поздравити турски устав и турски сабор. Предлаже да сабор повери председништву да ово у име угарског сабора поздрави отварање турског сабора. Бурно одобравање. Тали са одушевљеним речима потсећа на врлине турског народа. Сабор прима предлог председника

Андраши у Бечу.

Беч Угарски министар Андраши стигао је овамо и одсео у хотел Бристолу. У подне ће бити примљен од краља.

Као једно од последњих дела његових, споменућемо ово: Новац од продатих шума и шумарских производа се нагомилава, а шуме ако се устроше, пропашће пре, него што младе прирасту Баришић пратећи будним оком ту невољу, хтео је да јој доскочи. Месецима обилазио је велики иметак грофа Карачоњија (Каменички спахилук), са својим органима га је процењивао и поднео предлог да га купи имовна општина петроварадинска, да сасече шуме, да га парцелише и прода Фрушкогорцима уз оброчну отплату. Дакле: он је хтео да помогне имовној општини а уједно и оним Србима, који не спадају у њезин делокруг и немају права, да их она помаже И ту је наишла бура у јавности против њега, али је он остао чврст, јер је био уверен, да му је намера била чиста, искрена и поштена и родољубива.

У своје доба пролазио је Баришић премеравао и процењивао нам манастирски иметак и он је био један од првих стручњака (1888.), који нас је упознао са вредношћу тога иметка (у Срему) О томе је он много и писао, нарочито у „Срборану“ (покојног Паје Јовановића) — Па је ли чудо, што је баш њега српска народна радикална странка истакла као свога кандидата за хрватско-славонски сабор?

Он је био један понајвреднији за то место а радовао се и сам, јер ту би му се тек и дала прилика да поради па и уради много за канализацију моровићских шума Са тим је он мислио да ће спојити и извести предлог о канализацији Вуке, а колико би то много допринело трговини, шумској економији и здрављу народном, предвиђао је он али није успео да изнесе то на надлежном месту. Нама, који остадосмо за њим, осим сећања на пријатеља, остају ка путоказ у будућност те његове стручне студије: деца његова ума и духа!

Тако Баришић је показао, да човек са добром вољом, па ма и најмањем подређеном положају може учинити врло много, само кад хоће и да, поред своје домаћинске и очинске бриге, поред свога званичног посла, може доспети и за јавне ствари, а ако је и чиновник, да може при свем том бити и родољуб.

Још би се могло много рећи о такој појави као што беше пок. Баришић, али ми се ограничисмо само на онолико, колико беше најнужније, да га позна и онај део нашег народа, који га није познавао.

Стручњаци и другови нека му опишу и оцене живот а рад нека му крунишу заслуженим венцем. Ово неколико реди нека буду наш листак у тај заслужени венац у коме ћемо урезати ове речи:

„Мушки зборио
Умно писао
Добра творио
Српски дисао“.

Слава Паји Баришићу!

Стари Граничар.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

ГОТОВЕ СУ

српске светитељске карте дописнице, св. Никола, Пожић, св. Стеван, св. Василије, св. Јован и т. д. слике су снимите са оргинала највећих српских уметника: Уроша Предића и Паје Јовановића, дивна израда, добити у свакој количини.

Препродавцима у црној боји 100 ком. 2·80 а у бојама 100 ком. 5 круна

Само у књижарници

Милана Ивковића
у Новом Саду.

16 5 2–10

14 5 2–0

Пречасном свештенству и учитељима дајем 5% попуста.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa 30681/908. számu határozata folytán az uj közkorháztól a limáni szivattyu telepig vezető közcsatornahálózat kiépitésére ezennel nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek a következő feltételek mellett:

1 A közcsatorna circa 3800 m. hosszban épitendő kicsömöszölt betonból, tojásszelvénynyel. Költségelőirányzati összeg a föld, beton és elhelyező munkára 90783 korona és a vasmunkára 5225 korona.

2 A munkálat legkésőbb 1909. évi márczius hó 1. napján megkezdendő és ugy folytatandó, hogy legkésőbb 1909. junius hó 1-én a csatornahálózat a közhasználatnak átadható legyen.

3. Az ajánlati mintában az egységárak számokkal és szavakkal is kiirandók

4. Ajánlatot tehet minden magyar állampolgár, a kinek ezen munkálátokban megkivánt iparengedélye van, s a mennyiben ilyennek birtokában nem lenne, ajánlatának elfogadása esetén az értesitéstől számitott 8 nap alatt köteles a városi tanácsnak bejelenteni képesitett munkavezetőjét Ajánlat a föld, beton és elhelyező munkára és a vasmunkára külön-kül lön tehető.

5 A magyar nyelven szerkesztendő 1 koronás bélyeggel ellátott pecséttel lezárt és sértetlen boritékban elhelyezett ajánlatok, közvetlen vagy pósta utján 1909. évi január hó 8-ka déli 12 órájáig nyujtandók be Ujvidék szab. kir. város polgármesteréhez, ezen felirással:

„N. N ajánlata Ujvidék szab. kir. város közkorház-limáni közcsatorna munkálataira".

6. Az ajánlathoz a föld, beton és elhelyező munkára 4500 (négyezerötszáz) K és a vasmunkára 250 (kettőszázötven) K és az összmunkára 4750 (négyezerhétszázötven) korona bánatpénznek Ujvidék szab. kir. város pénztárába történt letéteről szóló nyugta csatolandó

7. Ajánlati mintalapok és vállalati feltételek a tvh. mérnöki hivatalnál 2 korona árért kaphatók.

8. Ajánlattevők, a kik Ujvidék szab kir. városnak eddig még munkát nem szolgáltattak, tartoznak megbizhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyben vállalatuk telepe szerint tartoznak.

9. A műszaki műveletek Ujvidék város tvh. mérnöki hivatalánál betekinthetők.

10. A beérkezett ajánlatok 1909. évi január hó 8-án délután 4 órakor fognak a polgármesteri hivatalban felbontatni, ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői a felbontásnál jelen lehetnek.

11. Az ajánlattevők a végleges döntésig ajánlataikkal kötelezettségben maradnak.

12. Ajánlattevők az 19 7. III. t czikk értelmében a magyar szent korona országai területén termelt anyagot, hazai iparosoktól szerzett berendezési készülékeket s hazai munkaerőt tartoznak alkalmazni.

13. Távirati, vagy határidő leteltével beérkező, vagy olyan ajánlat, a melyhez az előirt bánatpénzről szóló letéti nyugta nincs csatolva, nem fognak figyelembe vétetni.

14. A városi tanács fenntartja magának a jogot hogy a beérkezett ajánlatok között tetszés szerint válasszon.

Ujvidék szab. kir. város tanácsának 1908. évi deczember hó 12. napján tartott üléséből.

Dr. DemetrovicsVladimir s. k.
polgármester.

1601 2–2

ИНСОЛВЕНТНЕ

или у застој (Stockung) доспеле особе, или који се налазе у **конкурсу** — нека се са пуно поверења обрате на канцеларију за поередовање: **Ausgleichs Bureau Max Schlesinger**

1589 6–12 **Нови Сад, Петефијева ул. бр. 19.**

Драгутин Женадовић

у Н. Саду.

Главна ул. бр 9.
Телефон бр. 181.

код

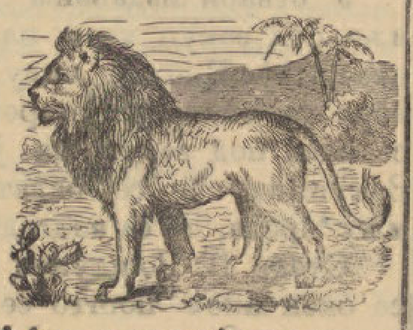

„Лава"

Велика шпецерајска и деликатесна трговина.

Велико стоваришће брашна и разног сапуна, најбоље праве чисте гром есенције, најфинијег зејтина за јело. Стоваришће: шећера, кафе, пиринча, крупна и ситна грожђа, бадема, лешњика, смокава, малаге грожђа, чоколаде Бенздорф какао. — Велики избор и сваковрсних бомбона и т. д. Сваковрсних боја за кречење, лака за патосе, фирнајза и пемзле и све остале у овој струци спадајуће робе.

Разна вина, шампањца домаћег и француског, коњака, ликера. Праве сремске шљивовице. Велико стоваришће минералних вода: Гисхиблер, Крондорфер, Рончер, Салватор, Селтерс и т. д. лековитих вода.

Пошто сам у свези са првим и највећим светским извозним трговинама и творницама и тиме моју робу из првих извора у великим количинама повлачим, с тога ми је могуће и цене тако јефтине ставити, да се код мене свагда свежа и најбоља роба по најнижим ценама добити може.

Сваком нека је из своје сопствене користи препоручено да се за набавку робе обрати и велику шпецерајску трговину

Драгушина Женадовића
У Новом Саду, код „ЛАВА".
Главна улица бр 9 пређе Д. Кода.

852 35–50

Оглас.

У манастиру ЈАСКУ може се добити на продају

око 60 комада рогате марве,
око 90 комада оваца и
око 100 комада свиња.

Купци могу марву прегледати у свако доба у самом манастиру, те се тамо о цени распитати и погодити.

У Руми, 1. (14) децембра 1908.

Др. Жарко Миладиновић,
члан саборског одбора
као изасланик.

1608 1–2

Оглас.

У понедељак 15. (28) децембра о. г. у пола 10 сати пре подне продаваће се у

Манастиру Јаску

овогодишњи турнус шуме на јавној дражби.

Шума је у површини од 21 јутра а дрво је буково и растово, те је прикладно и **за техничку употребу.**

Продаваће се прво парцеларно, а после укупно, те ће одлучити веће цене. Продаја ће се обавити на лицу места, (одмах иза манастира.)

У Руми 1. (14.) децембра 1908.

Др. Жарко Миладиновић,
члан саборског одбора
као повереник.

1609 1–2

СТАРИЈИ ПОМОЋНИЦИ

мануфактурне струке нека се одма обрате на фирму

Николе Радосављевића
у Митровици.

У оферту нека означе када ступити могу, које језике говоре, какву плату траже и јесу ли способни коресподенцији и вођењу радње, где и колико су сервирали.

1304 1–2

Највећа помодна трговина за господу и госпође

Нови Сад **Чавић и Поповић** **Нови Сад**

препоручују

Костима Раглан јакни, блуза сукања и плишких огртача Наведене ствари најтачније по мери набављамо.

Француских мидера, гиртлова, шлајера, венаца и најмодернијих накита за женске тоалете.

Енглеских женских и мушких рукавица, краватни, шешира и сваковрсних путничких кофера.

Швајцарског штикераја, веза и све најфиније ствари у женској и мушкој моди,

645 27–50

За невесте богат избор белога рубља од најнише до најскупље цене.

Послуга врло тачна. **Цене умерене.**

НИЈЕ САМО ГЛАВНО ЈЕФТИНО ПАЗАРИТИ

него је главно јефтино и добро пазарити а то можете постићи једино у мојој

НАЈВЕЋОЈ

ОВОСТРАНОМ СРПСТВУ ТВОРНИЦИ ЦРКВЕНИХ УТВАРИ

јер је познато (а то доказују и силне захвалнице мојих поштованих сталних муштерија) да мојој радњи **нема конкуренције,** нити **у јефтиној цени, а још мање усавршено доброј изради црквених утвари,** а све ово још надмашује мој огромни

највећи и најбогатији избор

сталног богатог стоваришта где можете увек наћи: одежда, барјака, литија, неба, рипида, крстова, путира, кандила, кадиоцница и т. д.

А радујем се да могу напоменути, да иконостаси и ако су увек редовне дражбе на мањак исписане, скоро искључиво мени поверени на изради, као што су и последња три освећења заставе, земунског црква. пев. друштва, бечкеречког црква. певачког друштва и новосадске трговачке омладине заставе мени на израду поверене.

Обраћам пажњу још г. г. свештеника, да имам врло вештог кројача (Zuschneidera) који врло укусно уз ванредно леп крој израђује: свештеничке хаљине, кауте, дејаке и т. д. А знано је и то, да моји свештенички шешири и камилавке нити губе боју нити форму.

Молим дакле свакога, да у сопственом интересу у моју радњу сврати, где се може о свему лично уверити, као да ме и од сада својим многобројним наруџбинама удостојите.

С поштовањем
НИКОЛА ИВКОВИЋ
у Новом Саду, у дунавској улици бр. 10. у сопственој кући

1584 2

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.